

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

INSTELLINGEN

Cc LSVb, ISO, VH, VSNU, Inspectie van het Onderwijs

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
IPC 2250

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
645693

Datum 28 april 2015

Betreft Eigen bijdrage studenten

Geacht College,

Met deze brief ontvangt u informatie over de ruimte voor instellingen om – naast het collegegeld – een eigen bijdrage van studenten te vragen. Deze brief vormt een weergave van de bestaande interpretatie van de relevante wettelijke bepalingen door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap met een aanvulling daarop naar aanleiding van recente casuïstiek.¹ Voor de hanteerbaarheid worden het bestaande beleid en de aanvulling integraal in deze brief weergegeven.

Het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) heeft begin 2014 gedurende een maand een meldpunt gehad voor studenten die van mening zijn dat hen onterecht kosten in rekening worden gebracht. Dit heeft geresulteerd in het "Zwartboek extra kosten naast collegegeld" van maart 2014 waarin het ISO de meldingen heeft beoordeeld. Hieruit is een aantal situaties naar voren gekomen waarbij het onduidelijk bleek of er een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Het ISO, de LSVb, de VSNU en de Vereniging Hogescholen hebben naar aanleiding hiervan met elkaar overlegd over dit onderwerp en hebben betreffende veel aspecten overeenstemming bereikt. Zij hebben de resultaten van het overleg aan mij voorgelegd. Naar aanleiding daarvan heb ik overleg gevoerd met de koepels en studentenbonden over de onduidelijkheden die er nog bij hen bestonden. Gezamenlijk is geconcludeerd dat instellingen bij brief worden geïnformeerd over de eigen bijdrage voor studenten. Met betrekking tot de eigen bijdrage voor *aankomende* studenten geldt dat sinds 1 september 2013 (met de Wet kwaliteit in verscheidenheid hoger onderwijs) de wettelijke grondslag is uitgebreid inhoudende dat in een algemene maatregel van bestuur kan worden geregeld dat instellingen voor klein, residentieel onderwijs, voor fixusopleidingen en voor opleidingen met aanvullende eisen een bijdrage mogen vragen voor de kosten die verband houden met de toelatingsprocedure voor deze opleidingen (artikel 7.50

¹ Eerder is hierover informatie verstrekt bij de brief van 25 augustus 1994 van toenmalig minister Ritzén aan de instellingen voor hoger onderwijs (kenmerk HBO/PR-94036112) en de brief aan de Tweede Kamer van 2 april 2009 (Kamerstuknummer 31 288, nr. 53).

van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, hierna WHW). Deze algemene maatregel van bestuur is voorzien in 2016

Onze referentie

Uitgangspunten

Een belangrijk uitgangspunt van het onderwijsbeleid is de toegankelijkheid. De inschrijving voor een opleiding mag niet afhankelijk worden gesteld van andere geldelijke bijdragen dan het collegegeld (artikel 7.50, eerste lid, van de WHW). De student heeft ~~na inschrijving~~ recht op voorzieningen (artikel 7.34 van de WHW). Daaronder vallen onder andere het volgen van het onderwijs, het afleggen van tentamens, de toegang tot de gebouwen en verzamelingen en gebruikmaking van studentenvoorzieningen en studiebegeleiding. Voor dergelijke voorzieningen mogen geen extra bijdragen van studenten worden verlangd.

Voor zover Instellingen een eigen bijdrage mogen vragen, is het de verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur om dit te doen binnen de grenzen van de wet- en regelgeving en de redelijkheid en billijkheid.

Daarnaast is het van belang dat – voor zover een eigen bijdrage van studenten mag worden gevraagd – instellingen hierbij soberheid en terughoudendheid betrachten en dat de kosten qua hoogte redelijk en billijk zijn. Instellingen dienen zich ervoor in te spannen dat de kosten die gelieerd zijn aan het onderwijs en mogen worden doorberekend aan studenten beheerst blijven en ten hoogste kostendekkend zijn. Het ligt in de rede dat instellingen studenten financiële ondersteuning bieden indien studenten de eigen bijdrage niet kunnen betalen.

Voor zover een eigen bijdrage van studenten mag worden gevraagd, geldt dat de instelling er zorg voor moet dragen dat informatie over deze eigen bijdrage tijdig en op adequate wijze wordt verstrekt aan (aankomende) studenten.

Het is – mede in verband met de toename van het gebruik van digitale hulpmiddelen in het hoger onderwijs – niet ondenkbaar dat er zich in de toekomst opnieuw situaties voordoen waarbij het niet geheel duidelijk is of een eigen bijdrage van studenten mag worden gevraagd of niet. Hierbij is van belang dat het instellingsbestuur en de medezeggenschap hierover (decentrale) afspraken maken.

Categorieën kosten

Gelet op het bovenstaande, stel ik het volgende vast ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten:

1. *Categorie 1. Kosten die voortvloeien uit de wettelijke verplichtingen die instellingen op grond van de WHW hebben en die derhalve niet mogen worden doorberekend aan studenten (het kostenrisico komt voor de instelling)*

Op grond van de WHW hebben instellingen een aantal wettelijke taken, zoals het verzorgen van het onderwijs en het organiseren en verzorgen van tentamens. Instellingen ontvangen hiervoor financiële middelen, bestaande uit het collegegeld van studenten en de rijksbijdrage. De kosten die voortvloeien uit de wettelijke verplichtingen van instellingen

mogen niet worden doorberekend aan studenten. Zo mogen geen kosten worden doorberekend voor het voeren van een administratie, de uitgifte van collegekaarten, getuigschriften en deurpassen, het aanbieden van computerfaciliteiten, matching, voorlichting, studiegidsen (tenzij deze informatie tevens gratis te verkrijgen is), mentormiddagen, scriptie- en studiebegeleiding, het verzorgen van (interactieve) vormen waarmee de studenten aan de slag gaan met de studiestof (tenzij dit geen onderdeel is van de opleiding), het verschaffen van toegang tot de gebouwen, de exploitatie van het gebouw van de instelling, het verwerken van inschrijvingen, deelname aan de studentenraad, en de ~~werving~~ van stageplaatsen. Ook de kosten die worden gemaakt voor het afnemen van tentamens mogen niet worden doorberekend aan studenten. Kosten voor het gebruik van een eenmalige digitale toegangscode of andere digitale hulpmiddelen voor het afleggen van een tentamen mogen niet in rekening worden gebracht bij studenten.

Onlangs is gebleken dat diverse instellingen (coulancehalve) studenten de gelegenheid bieden zich in te schrijven voor een tentamen als de sluitingsdatum daarvoor is verstreken. Daarvoor worden dan kosten in rekening gebracht. Dit is op grond van de wet niet toegestaan. Studenten die zich tijdig en conform de procedure inschrijven voor tentamens kunnen kosteloos tentamens afleggen. Studenten die zich niet tijdig en conform de procedure hebben ingeschreven, zullen een tentamenperiode moeten wachten. Hierdoor kunnen zij studievertraging oplopen en daar zijn studenten niet mee gebaat. Een heldere procedure is essentieel, die goed wordt gecommuniceerd aan studenten, ook als het bijvoorbeeld gaat om afzonderlijke vakinschrijvingen bij een andere studierichting. Op die manier kan er geen onduidelijkheid bestaan over wat er van de student wordt verwacht. Aan de andere kant willen universiteiten en hogescholen hun opleidingen en examens goed en efficiënt kunnen organiseren. Daarom ben ik – conform de uitkomsten van overleg hierover tussen het ISO, de LSVb, de VSNU en de Vereniging Hogescholen – voornemens een wijziging van de WHW te bevorderen als gevolg waarvan instellingen een redelijke vergoeding bij studenten in rekening mogen brengen als zij zich te laat inschrijven voor tentamens. Deze vergoeding heeft een maximum van 20,- euro. Op die manier wordt een extra mogelijkheid gecreëerd voor de studenten, terwijl anderzijds recht wordt gedaan aan de behoefte van de instellingen om op basis van redelijke en heldere regels het onderwijs en de examinering goed te kunnen organiseren. Dit wordt decentraal ingevuld in overleg met de medezeggenschap en opgenomen in de Onderwijs- en Examenregeling (hierna: OER). Tot inwerkingtreding van bovengenoemde wetswijziging kan de instelling een eigen bijdrage tot maximaal € 20,- heffen voor een te late inschrijving bij een tentamen.

Studentenbonden pleiten voor een gecombineerde inschrijving voor vak en tentamen. Een aantal instellingen en afzonderlijke opleidingen werkt met dat systeem. Andere instellingen kiezen daar bewust niet voor, hetzij om principiële redenen of om organisatorisch/financiële redenen. De studentenbonden bevelen aan om per instelling, dan wel per opleiding

passende keuzes te maken, in overleg met de studentenvertegenwoordiging en deze op te nemen in de OER. Ik onderschrijf dat decentraal een keuze wordt gemaakt die terecht komt in de OER.

Voor het antwoord op de vraag of en zo ja, in hoeverre kosten verbonden aan onderwijsvoorzieningen kunnen worden doorberekend, zijn twee aspecten bepalend, namelijk de aard van de opleiding en of de kosten rechtstreeks voortvloeien uit de wettelijke taak van de Instelling. Zo mogen sportvoorzieningen verbonden aan een lerarenopleiding voor lichamelijke opvoeding niet worden doorberekend, terwijl dit bij andere opleidingen wel mag, omdat die dan geen verband hebben met het "onderwijs (zie hiervoor categorie 3). Met andere woorden kosten mogen niet worden doorberekend als die voortvloeien uit de aard van de opleiding.

2. *Categorie 2. De kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen mogen uitsluitend op basis van vrijwilligheid worden doorberekend aan studenten (het kostenrisico komt voor de instelling of de student)*

Afhankelijk van de aard van de opleiding kunnen bepaalde kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen worden doorberekend aan studenten, maar hebben studenten hierbij de keuze om deze onderwijsbenodigdheden en -voorzieningen van de Instelling of ergens anders te betrekken. Voorbeelden hiervan zijn breekgeld (als de student voor vervanging van een gebroken glas moet zorgen, kan de Instelling niet voorschrijven dat dit gebeurt door middel van betaling) en workshops.

Als aan een onderdeel van de opleiding extra kosten zijn verbonden, moet de student een kosteloos alternatief worden geboden.

In uitzonderingsgevallen is het niet mogelijk de student een kosteloos alternatief te bieden, bijvoorbeeld bij internaten en voedingspractica. Bij dit laatste geldt als argument dat het hier gaat om materiaal dat door de studenten wordt verbruikt (genuttigd) in tegenstelling tot andere materialen die worden gebruikt in het kader van een opleiding; de voeding die tijdens een voedingspracticum wordt gemaakt, vervangt een maaltijd voor de student. Om die reden mag in dit uitzonderingsgeval wel een eigen bijdrage van studenten worden gevraagd.

Als een student zowel binnen als buiten de eigen opleiding vakken wil volgen waarvan een excursie onderdeel uitmaakt, geldt het volgende. Het uitgangspunt is dat excursies vervangen moeten kunnen worden door een alternatieve opdracht, bijvoorbeeld een "papieren opdracht" of een vervangende stage. De student kan dan kiezen voor dit kosteloze alternatief. Een uitzondering hierop geldt voor de excursies die *niet* vervangbaar zijn. Daarvan is slechts in exceptionele gevallen sprake. Hierbij moet gedacht worden aan excursies die zodanig verweven zijn met

of essentieel zijn voor de leerdoelen die voor de opleiding zijn gesteld (en neergelegd in de OER) dat het ontbreken van een excursie te veel afbreuk doet aan één van die doelstellingen. Deze doelstellingen kunnen verband houden met het beroep waarvoor een opleiding opleidt of de verdieping die een student met het (extra) vak beoogt.

Het is de verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur om in overleg met de medezeggenschap te bepalen wanneer er sprake is van een excursie die in verband daarmee onvervangbaar is. Een voorbeeld hiervan zou kunnen zijn een bezoek aan Egypte in het kader van de opleiding Egyptologie. Het ligt in de rede dat in een dergelijk geval van studenten een eigen bijdrage wordt gevraagd voor de reis- en verblijfkosten. De overige kosten die verbonden zijn aan het onderwijs op de excursie zijn voor rekening van de instelling. Dit heeft gevolgen voor instellingen. Hoewel de instelling kosten in rekening mag brengen, is het denkbaar dat vanwege de lage kosten, de toestroom voor een dergelijke activiteit – ook van studenten die een andere opleiding volgen – (te) groot is. Echter, de instelling kan voorwaarden stellen voor het volgen van een vak (bijvoorbeeld het vereiste dat van de opleiding in kwestie een bepaald aantal punten is gehaald) of kan het aantal studenten dat een vak kan volgen, beperken. Dit moet geregeld worden in de OER met een rol voor de medezeggenschap. Benadrukt zij dat het uitgangspunt is dat excursies vervangbaar zijn door een alternatieve opdracht.

Studenten worden geacht zelf de kosten van een aantal onderwijsbenodigdheden te dragen, zoals de kosten van boeken, syllabi en (digitale) leermiddelen, materialen en bepaalde kosten verbonden aan practica (bijvoorbeeld een veiligheidsbril en een laboratoriumjas).

Met betrekking tot boeken, syllabi, (digitale) leermiddelen en opdrachten geldt dat instellingen het studiemateriaal voorschrijven, maar niet mogen voorschrijven op welke wijze de student het studiemateriaal verkrijgt. Als instellingen deze materialen verstrekken, mag hiervoor een eigen bijdrage worden gevraagd, maar kan de instelling niet voorschrijven dat studenten deze materialen moeten afnemen bij de instelling. Dit geldt tevens indien instellingen microscopen verstrekken. Studenten kunnen deze (leer)middelen zelf (nieuw of tweedehands) aanschaffen.

3. *Categorie 3. Kosten verbonden aan extra diensten en voorzieningen die de studenten aangeboden worden al dan niet tegen betaling (het kostenrisico komt voor de student)*

Deze kosten houden geen rechtstreeks verband met het onderwijs en de student is dus vrij om al dan niet van deze diensten gebruik te maken. De instelling is vrij deze diensten al dan niet tegen betaling aan te bieden. Voorbeelden hiervan zijn: festiviteiten, het fonds studentenbelangen, het faciliteitenfonds, gastsprekers, sportdagen, koffie, thee, kantine, kopiëren, verzekeringen, waarborgsommen, het studentenpastoraat, deelname aan een summer school, introductiedagen, sportfaciliteiten en sportactiviteiten. In het maritiem onderwijs komt het voor dat studenten de gelegenheid geboden wordt tijdens de opleiding een vaarbewijs te

halen; dat komt vaak van pas op de arbeidsmarkt en vergroot zo de kans op het vinden van een baan. Het halen van dit vaarbewijs maakt echter geen deel uit van de opleiding. De kosten die hiermee verband houden komen daarom voor rekening van de student.

Onze referentie

Naast voorgenoemde categorieën kosten worden er ook kosten gemaakt waarbij instellingen geen betrokkenheid hebben. Een voorbeeld hiervan zijn kosten die worden gemaakt voor het vaccineren van studenten in het kader van hun stageplek. Het is de verantwoordelijkheid van de stageplek en de student om afspraken te maken over het antwoord op de vraag wie deze kosten betaalt.

Ik ga er vanuit u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

Van: HO-Algemeen
Verzonden: woensdag 7 juni 2017 11:59
Aan: @zuyd.nl
Onderwerp: Klachten eigen bijdrage studenten
Bijlagen: brief minister over eigen bijdrage studenten april 2015.pdf; Zuyd.xlsx

Geacht College,

Eind maart ontving het ministerie van OCW een inventarisatie van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) met betrekking tot klachten van studenten over verplichte bijdragen naast het collegegeld van een aantal instellingen. Onze minister heeft de inspectie verzocht bij de instellingen na te gaan of zij oneigenlijke of onrechtmatige kosten in rekening brengen bij de student, en zo nodig handhavend op te treden.

In haar brief van 28 april 2015 (referentie 6456930) maakte de minister ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten onderscheid in drie categorieën. Voor een nadere omschrijving van de drie categorieën, voorbeelden daarvan en mogelijke uitzonderingen daarop, verwijs ik naar de bijgevoegde brief van de minister.

Uit de inventarisatie van het ISO blijkt dat de meeste klachten van studenten over extra kosten betrekking hebben op gemaakte kosten voor studiereizen en excursies. In de genoemde brief geeft de minister aan dat kosten voor studiereizen en excursies behoren tot categorie 2: kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen die uitsluitend op basis van vrijwilligheid mogen worden doorberekend aan studenten. De student moet kunnen kiezen voor een kosteloos alternatief. Een uitzondering hierop geldt voor excursies die niet vervangbaar zijn. Daarvan is slechts sprake in exceptionele gevallen, die onder verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur in overleg met de medezeggenschap zijn bepaald.

Uw instelling komt ook voor in de inventarisatie van het ISO met een of enkele klachten over extra kosten bij een of meerdere opleidingen. In de bijlage ziet u hiervan een overzicht, waarin ook is aangegeven tot welke categorie (1,2, of 3) deze klacht volgens het oordeel van de inspectie behoort. Ook indien wij niet de indruk hebben dat het gaat om een terechte klacht (aangegeven met een '-') hebben wij toch de klacht in het overzicht laten staan, omdat hieruit mogelijk blijkt dat het voor studenten soms niet helder is wat wel en wat niet tot extra kosten gerekend kan worden.

Graag verneem ik van u op welke wijze uw instelling de in het overzicht vermelde klachten in behandeling neemt en voor de studenten van de betreffende opleidingen onduidelijkheden wegneemt over wanneer een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Ik hoop uw reactie voor 20 juni tegemoet te zien. Voor eventuele vragen kunt u contact met mij opnemen via het emailadres @owinsp.nl.

Met vriendelijke groet,

Inspecteur van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 / 3500 GS Utrecht
Park Voorn 4 / 3544 AC Utrecht
T: 088 -
E: 1@owinsp.nl
W: www.onderwijsinspectie.nl

Opleiding	Bij welk vak heb je een extra bijdrage moeten betalen?	Waar werden kosten voor gerekend?	Hoe hoog waren deze kosten?	Is er een gratis alternatief aangeboden?	Oordeel klacht 1, 2 of 3
Energy Engineering	Mathlab/Mathworks	Licentiekosten	€90,-	Nee	-
Energy Engineering	Mathlab/Mathworks	Licentie van een programma	€90,-	Nee	-
Energy Engineering	Wiskunde	Voor een wiskunde cursus die je moet volgen om een tentamen af te sluiten	€25	Nee	1
International Business	Dit is geen onderdeel van een vak, maar deel van een blok	Management game	35	Nee	-

- 3 JULI 2017

5077833

41128

College van Bestuur

Nieuw Eyckholt 300, 6419 DJ Heerlen
Postbus 550, 6400 AN Heerlen

Telefoon +31 (0)45 400 60 60
info@zuyd.nl, www.zuyd.nl

Inspectie van het Onderwijs
t.a.v. drs.
Inspecteur van het Onderwijs
Postbus 2730
3500 GS UTRECHT

Plaats	Datum	Onderwerp	Kenmerk
Heerlen	29.06.2017	Klachten eigen bijdrage studenten; reactie op uw mail d.d. 7 juni 2017	U1700300/sn/hb

Geachte

Hartelijk dank voor het toezenden van de klachten van onze studenten betreffende de eigen bijdrage. In deze reactie geven we per klacht aan hoe Zuyd Hogeschool de klacht interpreteert en wat ermee gedaan wordt.

Opleiding International Business; management game

Management game is een softwareprogramma waarin studenten bepaalde oefeningen kunnen verrichten. Deelname aan deze management game wordt door de opleiding aangeraden, maar is niet verplicht. Er is een gratis alternatief aanbod voor studenten die er voor kiezen niet deel te nemen. Daarom achten wij de klacht ongegrond. De opleiding betreurt het misverstand dat is ontstaan en wil in de toekomst onduidelijkheden voorkomen. De opleiding is daarom met de medezeggenschapsvertegenwoordiging in gesprek gegaan over de wijze waarop de communicatie over dit onderwerp beter kan.

Opleiding Energy Engineering; Matlab

Matlab is een softwareprogramma waarin studenten oefeningen kunnen verrichten die voorbereiden op een tentamen. Het tentamen wordt onafhankelijk van dit softwareprogramma aangeboden. De aanschaf van het programma is niet noodzakelijk om deel te nemen aan tentamens. De opleiding adviseert studenten om het softwareprogramma aan te schaffen, zoals ook de aanschaf van bepaalde boeken wordt aanbevolen. We zien het als keuze en eigen verantwoordelijkheid van de student om dit advies op te volgen. We achten de klacht ongegrond.

Opleiding Energy Engineering; Sowiso (wiskundecursus)

Sowiso is een digitale cursus die wordt aangeboden door een externe partij. Tentaminering vindt digitaal plaats binnen de cursus en wordt automatisch beoordeeld. Een docent van Zuyd Hogeschool begeleidt de studenten in de cursus. De opleiding erkent dat er onbedoeld een situatie is ontstaan waarin aan studenten een bijdrage wordt gevraagd voor deelname aan het onderwijsproces en aan tentaminering. De opleiding betreurt de ontstane situatie en beraadt zich op de juiste stappen. Er worden op korte termijn maatregelen genomen om de situatie recht te zetten. We achten de klacht gegrond.

Indien mogelijk ontvangen wij graag van u de namen en originele klachtbeschrijvingen van de studenten die zich tot u gewend hebben, zodat wij op gepaste wijze met deze studenten kunnen communiceren over de afhandeling van hun klacht.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Dr.
lid College van Bestuur

Contactpersoon
Telefoon +31
E-mail @zuyd.nl

Van: HO-Algemeen
Verzonden: woensdag 7 juni 2017 11:55
Aan: @hu.nl
Onderwerp: Klachten eigen bijdrage studenten
Bijlagen: brief minister over eigen bijdrage studenten april 2015.pdf; HS Utrecht.xlsx

Geacht College,

Eind maart ontving het ministerie van OCW een inventarisatie van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) met betrekking tot klachten van studenten over verplichte bijdragen naast het collegegeld van een aantal instellingen. Onze minister heeft de inspectie verzocht bij de instellingen na te gaan of zij oneigenlijke of onrechtmatige kosten in rekening brengen bij de student, en zo nodig handhavend op te treden.

In haar brief van 28 april 2015 (referentie 6456930) maakte de minister ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten onderscheid in drie categorieën. Voor een nadere omschrijving van de drie categorieën, voorbeelden daarvan en mogelijke uitzonderingen daarop, verwijs ik naar de bijgevoegde brief van de minister.

Uit de inventarisatie van het ISO blijkt dat de meeste klachten van studenten over extra kosten betrekking hebben op gemaakte kosten voor studiereizen en excursies. In de genoemde brief geeft de minister aan dat kosten voor studiereizen en excursies behoren tot categorie 2: kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen die uitsluitend op basis van vrijwilligheid mogen worden doorberekend aan studenten. De student moet kunnen kiezen voor een kosteloos alternatief. Een uitzondering hierop geldt voor excursies die niet vervangbaar zijn. Daarvan is slechts sprake in exceptionele gevallen, die onder verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur in overleg met de medezeggenschap zijn bepaald.

Uw instelling komt ook voor in de inventarisatie van het ISO met een of enkele klachten over extra kosten bij een of meerdere opleidingen. In de bijlage ziet u hiervan een overzicht, waarin ook is aangegeven tot welke categorie (1,2, of 3) deze klacht volgens het oordeel van de inspectie behoort. Ook indien wij niet de indruk hebben dat het gaat om een terechte klacht (aangegeven met een '-') hebben wij toch de klacht in het overzicht laten staan, omdat hieruit mogelijk blijkt dat het voor studenten soms niet helder is wat wel en wat niet tot extra kosten gerekend kan worden.

Graag verneem ik van u op welke wijze uw instelling de in het overzicht vermelde klachten in behandeling neemt en voor de studenten van de betreffende opleidingen onduidelijkheden wegneemt over wanneer een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Ik hoop uw reactie voor 20 juni tegemoet te zien. Voor eventuele vragen kunt u contact met mij opnemen via het emailadres @owinsp.nl.

Met vriendelijke groet,

drs.
Inspecteur van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 / 3500 GS Utrecht
Park Voorn 4 / 3544 AC Utrecht
T: 088 -
E: @owinsp.nl
W: www.onderwijsinspectie.nl

Opleiding	Bij welk vak heb je een extra bijdrage moeten betalen?	Waar werden kosten voor gerekend?	Hoe hoog waren deze kosten?	Is er een gratis alternatief aangeboden?	Oordeel klacht 1, 2 of 3
Facility Management Facility Management	Event management en management & leiderschap Event. Strategisch management.	Excursies Outdoor activiteiten, overnachting, beurs, musea (helneken museum bijv.)	€75 per excursie Totaal +- 200 euro	Nee Nee	2 2
Facility Management Farmakunde	Management & Leiderschap Bedrijfsvoering	Outdoor training Hogeschooltaaltoets	75 60€	Nee Nee	2 1
HBO-ICT, System & Network Engineering	CSN, Group Project	Raspberry Pi 3 model B, HDD voor in de server	Raspberry Pi: €60, HDD: €60	Nee	-
SBRM	Internationaal marketingsplan	verblijf, eten en vervoer	400	Nee	2
werktuigbouwkunde	Professionalisering	Project materialen	100	Nee	-

Ons kenmerk
CvB/JB-yb/2017-2412

Onderwerp
Reactie brief Klachten eigen bijdrage studenten

Datum
30 juni 2017

5.

Inspectie van het Onderwijs
t.a.v. Inspecteur van het Onderwijs
drs.
Postbus 2730
3500 GS Utrecht

HOGESCHOOL
UTRECHT

Postbus 573
3500 AN
Utrecht

Tel 088
Fax 088
www.hu.nl

Geachte

Bij deze wil ik reageren op uw mail van 7 juni jl. over geuite klachten ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten.

Naar aanleiding van de brief van de Minister van 28 april 2015, heeft Hogeschool Utrecht (hierna 'HU') intern onderzoek gedaan. Daarbij is gekeken naar situaties waarin kosten aan studenten in rekening werden gebracht, terwijl dit volgens het schrijven van de Minister niet zou zijn toegestaan. Dit heeft geleid tot een strikt beleid met betrekking tot het vragen van een eigen bijdrage van de student. Alle opleidingen zijn destijds hierover geïnformeerd.

Als gevolg van uw e-mail van 7 juni, met betrekking tot klachten van studenten over de eigen financiële bijdrage is intern onderzoek gedaan. Hieronder wordt per klacht aangegeven of het naar het oordeel van de HU is toegestaan deze eigen financiële bijdrage van studenten te vragen.

Farmakunde

Om het onderwijs en de toetsing van de Hogeschooltaaltoets te kunnen doen, is een abonnement van €50,- per student nodig. Ook al zou dit wellicht als een toegestane eigen bijdrage gekwalificeerd kunnen worden, omdat het hier digitale leermiddelen betreft, heeft de opleiding besloten om haar beleid te wijzigen en deze kosten niet langer in rekening te brengen. Studenten die klagen over deze eigen bijdrage kunnen zich tot de opleiding wenden voor een financiële tegemoetkoming.

Facility Management

Het betreft hier een tweetal excursies en een Outdoor-training, waarvoor een eigen bijdrage aan de student wordt gevraagd. De kosten hiervoor zijn in de programmawijzer en de studiegids opgenomen.

Deze kosten kwalificeert de HU inderdaad als kosten die behoren tot categorie 2. Voor de twee excursies is er geen kosteloos alternatief aanwezig. Wel is uitdrukkelijk aangegeven dat studenten zich altijd konden wenden tot de betreffende docenten indien er een probleem was met betrekking tot de kosten. Dat heeft in incidentele gevallen geleid tot een betalingsregeling of een kwijtschelding van de kosten, maar ook is gezocht naar mogelijkheden om de kosten zo laag mogelijk te krijgen.

Bestuursdienst
Bezoekadres Padualaan 97, Utrecht
Tel +31884818553
cvb@hu.nl

Datum
30 juni 2017

Desalniettemin is er momenteel geen kosteloos alternatief voorhanden om de betreffende cursus te kunnen afronden. Dit zal voor de toekomst alsnog mogelijk worden gemaakt en helder naar studenten worden gecommuniceerd.

Bij de Outdoor-training ligt dit anders. Daar hebben enkele studenten een vervangende opdracht uitgevoerd omdat zij (deels) niet aanwezig waren bij de Outdoor-training. Een kosteloos alternatief is daar dus reeds aanwezig, alleen dient dit duidelijker en vooraf aan studenten te worden gecommuniceerd. De opleiding zal hiervoor zorgdragen.

SBRM

Het is juist dat er een eigen bijdrage van de student voor de cursus Internationaal Marketingsplan wordt gevraagd. Naar het oordeel van de HU is dit toegestaan, aangezien de opleiding een kosteloos alternatief aanbiedt. Wel is het zo dat studenten vóór 1 december moeten aangeven dat zij van het kosteloos alternatief gebruik willen maken. De reden hiervoor is dat de reguliere cursus een internationale uitwisseling betreft en een deadline noodzakelijk is om de omvang van de groep te bepalen en het kunnen treffen van de nodige voorbereidingen. Studenten worden over bovenstaande vooraf en tijdens de studie geïnformeerd via persoonlijke voorlichting, de studiegids en cursuswijzer.

De HU is van mening dat deze handelswijze is toegestaan en ziet geen noodzaak om bij SBRM de regels op dit punt aan te passen.

HBO-ICT

Studenten dienen een Raspberry-Pi aan te schaffen voor het kunnen volgen van onderwijs. Een harddisk drive is niet noodzakelijk en dus niet verplicht.

De Raspberry-Pi kan voor verschillende doeleinden worden gebruikt, waaronder het programmeren van software. Dit is één van de kernaspecten van de opleiding HBO-ICT. De Raspberry-Pi wordt gebruikt bij meerdere cursussen in het eerste jaar en studenten zijn hierover middels de studiegids geïnformeerd. De kosten liggen tussen de € 20,- en € 40,- per student. Gezien het feit dat het hier kosten betreft die verbonden zijn aan practica en dit bovendien essentieel is voor de leerdoelen van de opleiding HBO-ICT, is de HU van mening dat deze eigen bijdrage past binnen de juridische kaders en daarmee is toegestaan.

Werktuigbouwkunde

De aard van de opleiding Werktuigbouwkunde is dat studenten ontwerpen en ideeën fysiek verwezenlijken. De aanwezigheid van materiaal daarbij is onontbeerlijk.

De opleiding voorziet de studenten rijkelijk in grijpvoorraad, disponables, gereedschappen en persoonlijke beschermingsmiddelen voor het onderwijs. Daarnaast informeert de opleiding studenten actief over de mogelijkheden tot het lenen van materialen en het kosteloos of tegen geringe kosten verkrijgen van materialen. Daarbij wordt ook een beroep gedaan op de inventiviteit van studenten. In alle voorlichtingsmomenten wordt hierover duidelijk gecommuniceerd. In de studiegids is een schatting voor de kosten opgenomen, die zeer ruim is genomen.

Sommige studenten kiezen ervoor om duurdere materialen aan te schaffen en in het ontwerp te verwerken. Dat is toegestaan, maar werkt niet door in de beoordeling. Er wordt immers altijd beoordeeld op basis van het ontwerp en het slim gebruik maken van materialen. Dit is net zo goed mogelijk door het gebruik van gratis/goedkope materialen.

Datum
30 juni 2017

De aard en de leerdoelen van de opleiding rechtvaardigen naar de mening van de HU de eigen bijdrage door de student. Het betreft hier bovendien kosten die verbonden zijn aan practica. Daarvan geeft de Minister aan dat dit onder de onderwijsbenodigdheden valt waarvan de student zelf geacht wordt de kosten te dragen. Daarnaast geeft de opleiding verder invulling aan haar zorgplicht, door het actief informeren van studenten over de mogelijkheden tot het verkrijgen van gratis/goedkope materialen.

Uit het bovenstaande blijkt dat bij een zeer beperkt aantal opleidingen binnen de HU de regels mogelijk niet goed zijn toegepast en dat dit tot een eigen bijdrage van studenten heeft geleid. De HU zal conform bovenstaande haar regels voor vragen van een eigen bijdrage van studenten voor de toekomst aanpassen.

Overigens was de HU niet op de hoogte van de in uw rapportage vermelde klachten. De HU wil zich graag houden aan de regels, ook als het gaat om de eigen bijdrage van studenten.

Over het algemeen geldt dat wanneer blijkt dat studenten vragen hebben over de eigen bijdrage, ze zich kunnen wenden tot het opleidingsmanagement. Verder is het uitgangspunt dat alle financiële bijdragen voor de student opgenomen zijn in de studiegids van de betreffende opleiding.

Hopend u op deze wijze voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Lid College van Bestuur

Van: HO-Algemeen
Verzonden: woensdag 7 juni 2017 12:14
Aan: @bb.leidenuniv.nl
Onderwerp: Klachten eigen bijdrage studenten
Bijlagen: brief minister over eigen bijdrage studenten april 2015.pdf; Uni Leiden.xlsx

Geacht College,

Eind maart ontving het ministerie van OCW een inventarisatie van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) met betrekking tot klachten van studenten over verplichte bijdragen naast het collegegeld van een aantal instellingen. Onze minister heeft de inspectie verzocht bij de instellingen na te gaan of zij oneigenlijke of onrechtmatige kosten in rekening brengen bij de student, en zo nodig handhavend op te treden.

In haar brief van 28 april 2015 (referentie 6456930) maakte de minister ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten onderscheid in drie categorieën. Voor een nadere omschrijving van de drie categorieën, voorbeelden daarvan en mogelijke uitzonderingen daarop, verwijs ik naar de bijgevoegde brief van de minister.

Uit de inventarisatie van het ISO blijkt dat de meeste klachten van studenten over extra kosten betrekking hebben op gemaakte kosten voor studiereizen en excursies. In de genoemde brief geeft de minister aan dat kosten voor studiereizen en excursies behoren tot categorie 2: kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen die uitsluitend op basis van vrijwilligheid mogen worden doorberekend aan studenten. De student moet kunnen kiezen voor een kosteloos alternatief. Een uitzondering hierop geldt voor excursies die niet vervangbaar zijn. Daarvan is slechts sprake in exceptionele gevallen, die onder verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur in overleg met de medezeggenschap zijn bepaald.

Uw instelling komt ook voor in de inventarisatie van het ISO met een of enkele klachten over extra kosten bij een of meerdere opleidingen. In de bijlage ziet u hiervan een overzicht, waarin ook is aangegeven tot welke categorie (1,2, of 3) deze klacht volgens het oordeel van de inspectie behoort. Ook indien wij niet de indruk hebben dat het gaat om een terechte klacht (aangegeven met een '-') hebben wij toch de klacht in het overzicht laten staan, omdat hieruit mogelijk blijkt dat het voor studenten soms niet helder is wat wel en wat niet tot extra kosten gerekend kan worden.

Graag verneem ik van u op welke wijze uw instelling de in het overzicht vermelde klachten in behandeling neemt en voor de studenten van de betreffende opleidingen onduidelijkheden wegneemt over wanneer een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Ik hoop uw reactie voor 20 juni tegemoet te zien. Voor eventuele vragen kunt u contact met mij opnemen via het emailadres @owinsp.nl.

Met vriendelijke groet,

drs.

Inspecteur van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs
 Postbus 2730 / 3500 GS Utrecht
 Park Voorn 4 / 3544 AC Utrecht
 T: 088 -
 E: @owinsp.nl
 W: www.onderwijsinspectie.nl

Opleiding	Bij welk vak heb je een extra bijdrage moeten betalen?	Waar werden kosten voor gerekend?	Hoe hoog waren deze kosten?	Is er een gratis alternatief aangeboden?	Oordeel klacht 1, 2 of 3
Biologie	Hele eerste jaar	Practicumkosten, huur van microscopen, excursies	440	Nee	2
Biologie	Kosten zijn algemeen	Practica, syllabi en excursies. Ik ben al een tijd bezig geweest met het aanvechten van deze kosten. We hebben uiteindelijk een betalingsverzoek gekregen inclusief specificatie. Deze heb ik geupload naar onedrive: https://1drv.ms/w/s!AmyEYvHWzjeVpTfI_CK4yBfvhho We hebben tot 1 april de tijd om te betalen. Vorige week heb ik een mail naar de klachtcoördinator van mijn faculteit gestuurd. Morgen heb ik een afspraak met de hoofddocent practicum voor een "toelichting van de kosten."	€440	Nee	2
Culturele Antropologie & Ontwikkelingssociologie	Veldwerk NL	Vergoeding voor gastgezin (terwijl in NL) tijdens onderzoek voor drie weken. Het was verplicht om bij een gastgezin te gaan om het vak (en dus studie) te halen.	€270.-		2
Kunstgeschiedenis	Excursie werkcollege BA2	Excursie Berlijn of Florence	Ca. 700 euro, met een vergoeding van ongeveer 100 euro		2
Rechtsgeleerdheid	Internationaal en vergelijkend privaatrecht	Aanschaf reader	€84,00		-

Universiteit Leiden

Geachte

Naar aanleiding van uw vraag van 7 juni jl. inzake de klachten over eigen bijdragen die opleidingen aan studenten vragen, bericht ik als volgt:

Bacheloropleiding Biologie

Bij de opleiding Biologie worden kosten in rekening gebracht in verband met het volgen van practica, met name bij de eerstejaars. Na het verschijnen van de brief van de minister van 28 april 2015 zijn deze kosten tegen het licht gehouden en in overeenstemming gebracht met de voorschriften. Nog onlangs zijn deze kosten wederom kritisch geëvalueerd naar aanleiding van een klacht van een ouder van een van de studenten. Naar aanleiding hiervan zijn de betreffende kosten en met name de bijbehorende communicatie naar studenten opnieuw vastgesteld.

Het volgen van practica is een integraal onderdeel van de opleiding. De student is niet verplicht de materialen en andere benodigdheden bij de opleiding aan te schaffen. Het staat de student vrij om deze te betrekken van elders. De beschrijving van biologie in de e-studiegids vermeldt: "In het eerste jaar van je studie heb je naast deze verplichte boeken nog aanvullende kosten. Een overzicht van deze kosten is te vinden onder het kopje Bestanden in de rechterkolom." Zie de link

<https://studiegids.leidenuniv.nl/studies/show/5477/biologie>

De informatie over de kosten in verband met aan te schaffen materialen en andere benodigdheden wordt meegenomen bij de algemene voorlichting over de opleiding aan aanstaande studenten.

Bacheloropleiding Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie

Studenten die veldwerk in Nederland doen, wordt gevraagd om aan hun gastgezin (waar zij drie weken verblijven) een dagvergoeding te betalen van 10 euro. Dit zijn kosten voor levensonderhoud die zij sowieso dragen (ook als zij in Leiden blijven). Dit bedrag is tot stand gekomen op basis van overleg met een NIBUD-medewerker: de dagvergoeding bedroeg 12,50 euro en is na dit overleg neerwaarts bijgesteld. Er is geen sprake van huurkosten. Een probleem is dat sommige gastgezinnen deze vergoeding weigeren aan te nemen, waardoor kennelijk bij sommige studenten de indruk van ongelijke behandeling ontstaat. De student wordt wel geconfronteerd met eventuele reiskosten naar het verblijfadres die hij/zij voor zijn/haar rekening moet nemen. Afhankelijk van de bestemming (en van het Studentenreisproduct waar de student al dan niet over beschikt) kan dit bedrag per student variëren.

Het doen van veldwerk is een verplicht onderdeel van de opleiding. Dit is aangegeven in de e-studiegids bij VeldwerkNL. De e-studiegids is als bijlage bij de OER Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie opgenomen en vormt daarmee juridisch een onderdeel van de OER. Daarin is aangegeven dat het veldwerk valt onder de verplichte hoorcolleges en werkgroepen. De kosten staan vermeld onder het kopje "opmerkingen". Zie de link

https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/76079/Veldwerk_NL

<https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/sociale-wetenschappen/caos/studenten/onderwijs-en-examenregeling-ca-os>

Bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid

Het gaat hier om de aanschaf van een reader dan wel het door de student zelf downloaden (en printen) van het materiaal dat is opgenomen in die reader via Blackboard. In de beschrijving in de e-studiegids staat: "Verplicht studiemateriaal .Het verplichte studiemateriaal bestaat uit artikelen, hoofdstukken uit boeken, en jurisprudentie." De literatuur is opgenomen in een reader, de Leidraad Vergelijkend en Internationaal Privaatrecht, die verkrijgbaar is via Readeronline. De Leidraad bevat tevens vragen die in de werkgroepen worden behandeld. Op Blackboard is een literatuurlijst te vinden alsmede de werkgroepvragen. Zie de link

https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/74199/vergelijkend-en-internationaal_privaatrecht

De aanschaf van de bedoelde reader is niet verplicht maar dient louter als service voor de student. Al het materiaal kan ook gedownload worden via de literatuurlijst op Blackboard. Het betreft dan ook kosten voor verplichte studiemateriaal die de student geacht wordt zelf te dragen.

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

De opleiding kunstgeschiedenis heeft in het onderwijsprogramma een verplicht (tweedejaars) excursiewerkcollege, waarbij de bestemming de laatste jaren steeds Berlijn of Florence is geweest. De opleiding gaat ervanuit dat dit onderdeel niet in het programma gemist kan worden: het is een studieonderdeel waarin op samenhangende wijze aan een waaijer van de eindtermen aandacht wordt besteed. Argumenten vanuit de opleiding zijn daarbij:

- De eindtermen van de BA kunstgeschiedenis zijn geformuleerd op basis van het profiel van de opleiding. Daarin is essentieel voor het Leidse profiel dat het object en de interactie tussen object en toeschouwer centraal staan.
- In het onderwijs zijn tweedimensionale afbeeldingen en de nieuwe digitale mogelijkheden voor de studenten ontoereikend om die eindtermen naar behoren te behalen. Voor het bestuderen van de interactie tussen beeldende kunst en de beschouwer is het noodzakelijk kunst in situ te zien. Voor de leerlijn Museums & Collections moeten de objecten van studie, de musea, worden bezocht en dit geldt evenzeer voor architectuur. Voor Design en wooncultuur is het onmisbaar om de materialiteit van de objecten en hoe ze functioneren in hun omgeving te bestuderen.
- Het ontbreken van excursies zou niet alleen afbreuk doen aan de doelstellingen van de opleiding, maar ook de beroepsperspectieven van de studenten verminderen.
- De excursie is als verplicht onderdeel vermeld in de e-studiegids. De e-studiegids is als bijlage F bij de OER Kunstgeschiedenis opgenomen en vormt daarmee juridisch een onderdeel van de OER. De excursie is als een "excursiewerkcollege" vermeld met een verplichte aanwezigheid en alleen in uitzonderlijke gevallen de mogelijkheid van een aanvullende opdracht. Zie de link <https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/71843/excursiewerkcollege-florence>

- Studenten kunnen bij hoge uitzondering een alternatieve opdracht krijgen. Uitzonderingen worden gemaakt voor bijv. studenten met medische problemen; voor (deeltijd-)studenten die vanwege hun baan niet beschikbaar zijn op de excursiedagen; e.d. De Examencommissie bepaalt van geval tot geval waaruit de alternatieve opdracht bestaat.
- Er geldt een regeling dat studenten een facultaire vergoeding van € 150,- kunnen ontvangen als tegemoetkoming in de reis- en verblijfkosten.
- De student is in beginsel zelf verantwoordelijk voor het regelen van reis (vervoer) en verblijf. In Florence wordt elk jaar geprobeerd om in het NIKI (goedkoop) onderdak te regelen voor de studenten. In Berlijn verbleef de excursiegroep de laatste jaren in een betaalbaar hotel.
- De kosten voor de tweedejaars excursie worden momenteel geschat op € 750,-
- Praktische informatie, ook betreffende de kosten van excursies, wordt aan de studenten voor aanvang van de studie reeds gecommuniceerd en is te vinden in de studiegids. Voorbeeld: <https://studiegids.leidenuniv.nl/courses/show/67938/excursiewerkcollege-berlijn>
- Studenten die problemen hebben met de financiering kunnen een beroep doen op een facultair budget. Er is een strenge procedure bij de toekenning, waarbij van studenten die in aanmerking willen komen voor ondersteuning gevraagd wordt hun financiën inzichtelijk te maken.

Met vriendelijke groet,

, Directeur Academische Zaken

Van: HO-Algemeen
Verzonden: woensdag 7 juni 2017 12:04
Aan: i@hro.nl
Onderwerp: Klachten eigen bijdrage studenten
Bijlagen: brief minister over eigen bijdrage studenten april 2015.pdf; HS Rotterdam.xlsx

Geacht College,

Eind maart ontving het ministerie van OCW een inventarisatie van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) met betrekking tot klachten van studenten over verplichte bijdragen naast het collegegeld van een aantal instellingen. Onze minister heeft de inspectie verzocht bij de instellingen na te gaan of zij oneigenlijke of onrechtmatige kosten in rekening brengen bij de student, en zo nodig handhavend op te treden.

In haar brief van 28 april 2015 (referentie 6456930) maakte de minister ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten onderscheid in drie categorieën. Voor een nadere omschrijving van de drie categorieën, voorbeelden daarvan en mogelijke uitzonderingen daarop, verwijs ik naar de bijgevoegde brief van de minister.

Uit de inventarisatie van het ISO blijkt dat de meeste klachten van studenten over extra kosten betrekking hebben op gemaakte kosten voor studiereizen en excursies. In de genoemde brief geeft de minister aan dat kosten voor studiereizen en excursies behoren tot categorie 2: kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen die uitsluitend op basis van vrijwilligheid mogen worden doorberekend aan studenten. De student moet kunnen kiezen voor een kosteloos alternatief. Een uitzondering hierop geldt voor excursies die niet vervangbaar zijn. Daarvan is slechts sprake in exceptionele gevallen, die onder verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur in overleg met de medezeggenschap zijn bepaald.

Uw instelling komt ook voor in de inventarisatie van het ISO met een of enkele klachten over extra kosten bij een of meerdere opleidingen. In de bijlage ziet u hiervan een overzicht, waarin ook is aangegeven tot welke categorie (1,2, of 3) deze klacht volgens het oordeel van de inspectie behoort. Ook indien wij niet de indruk hebben dat het gaat om een terechte klacht (aangegeven met een '-') hebben wij toch de klacht in het overzicht laten staan, omdat hieruit mogelijk blijkt dat het voor studenten soms niet helder is wat wel en wat niet tot extra kosten gerekend kan worden.

Graag verneem ik van u op welke wijze uw instelling de in het overzicht vermelde klachten in behandeling neemt en voor de studenten van de betreffende opleidingen onduidelijkheden wegneemt over wanneer een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Ik hoop uw reactie voor 20 juni tegemoet te zien. Voor eventuele vragen kunt u contact met mij opnemen via het emailadres i@owinsp.nl.

Met vriendelijke groet,

drs.
Inspecteur van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 / 3500 GS Utrecht
Park Voorn 4 / 3544 AC Utrecht
T: 088 -
E: i@owinsp.nl
W: www.ondwingsinspectie.nl

Opleiding	Bij welk vak heb je een extra bijdrage moeten betalen?	Waar werden kosten voor gerekend?	Hoe hoog waren deze kosten?	Is er een gratis alternatief aangeboden?	Oordeel Macht 1, 2 of 3
Communicatie & Multimedia Design	Design Challenge	Een uitje naar Maastricht waar we verplicht heen moeten om onderzoek te doen voor ons project	90		2
Communicatie & Multimedia Design	Design Challenge	Verplichte studiereis naar Maastricht	90 euro		2
Communicatie & Multimedia Design	Design Challenge 3	Een (studie) reis naar Maastricht	90 euro		2
Facility Management	Studieloopbaancoach	Voor het verblijf bij een hostel	75 eu voor 1 nacht		2
HBO Elektrotechniek	Practicum	Meet apparatuur en materialen	70 euro		-
Logistiek & Economie	ILERP - Enterprise Resource Planning	Voor de software	€29	Nee	-
Sportmarketing en management	Algemeen	Introductieweek Ardenne , aanschaffen van een pak omdat ik elke maandag in pak naar school moet	230 voor Ardenne, 150 pak, er komt nog een Sneekweek aan , nog geen idee hoe duur	Nee	3 (introductie-week)
Watermanagement	Buiten het vak om, maar heeft te maken met het vak	Studietrip naar Manchester	Om en nabij de 300 euro, vaste bedrag is nog niet bekend		2
IBMS	Design research en nog een vak in periode 4. Marketing 1	Voor een virtueel spel wat voor 70% van cijfer telde en ieder student moest betalen (naast een boek van 70 euro waar ook een virtueel spel bij zat).	53		-
Leisure Management	Voor de (verplichte) introductieweek en Project Ontwikkelingen in Leisure	Voor de activiteiten en voorzieningen tijdens de verplichte introductieweek en een excursie naar Keulen	€165	Nee	3 + 2

College van Bestuur

Inspectie van het Onderwijs
T.a.v.
Postbus 2730
3500 GS UTRECHT

datum 23 juni 2017
oms kenmerk U0312-2017/6.31.4/MH
doorkiesnummer 010 -
onderwerp Klachten eigen bijdrage studenten
Hogeschool Rotterdam
aantal pagina's 1

Geachte heer

Een inventarisatie voor de excursies, op basis van de door u verstrekte gegevens van betwiste eigen bijdragen, levert geen onterechte eigen bijdragen op. Alle opleidingen (mogelijk op een na, die wij nog nader onderzoeken) bieden een gratis alternatief voor de in de klachten genoemde studiereizen en excursies. Mocht echter blijken dat in strijd met de wet gehandeld is zullen wij dit herstellen.

Wij zijn in april, naar aanleiding van gegronde klachten, een dergelijke herstelactie gestart voor eigen bijdragen voor digitale leermiddelen en zullen dat ten aanzien van de studiereizen en excursies ook doen in voorkomende gevallen. Een aantal van de door u gemarkeerde '-' klachten maakten bijvoorbeeld deel uit van de actie rondom de digitale leermiddelen.

Desalniettemin geven de door u aangereikte klachten, alsmede de uitkomsten van ons eigen onderzoek, de indruk dat in (delen van) onze studentpopulatie onduidelijkheid leeft over wanneer een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Wij starten daarom een gepaste voorlichtingsactie om deze onduidelijkheden weg te nemen.

Mocht u nog verdere vragen hebben dan kunt u hierover contact opnemen met Maartje Hamans via het emailadres [@hr.nl](mailto:maartje.hamans@hr.nl).

Met vriendelijke groet,

College van Bestuur

Drs.
voorzitter

Van: HO-Algemeen
Verzonden: woensdag 7 juni 2017 12:03
Aan: i@nhtv.nl
Onderwerp: Klachten eigen bijdrage studenten
Bijlagen: brief minister over eigen bijdrage studenten april 2015.pdf; NHTV.xlsx

Geacht College,

Eind maart ontving het ministerie van OCW een inventarisatie van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) met betrekking tot klachten van studenten over verplichte bijdragen naast het collegegeld van een aantal instellingen. Onze minister heeft de inspectie verzocht bij de instellingen na te gaan of zij oneigenlijke of onrechtmatige kosten in rekening brengen bij de student, en zo nodig handhavend op te treden.

In haar brief van 28 april 2015 (referentie 6456930) maakte de minister ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten onderscheid in drie categorieën. Voor een nadere omschrijving van de drie categorieën, voorbeelden daarvan en mogelijke uitzonderingen daarop, verwijs ik naar de bijgevoegde brief van de minister.

Uit de inventarisatie van het ISO blijkt dat de meeste klachten van studenten over extra kosten betrekking hebben op gemaakte kosten voor studiereizen en excursies. In de genoemde brief geeft de minister aan dat kosten voor studiereizen en excursies behoren tot categorie 2: kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen die uitsluitend op basis van vrijwilligheid mogen worden doorberekend aan studenten. De student moet kunnen kiezen voor een kosteloos alternatief. Een uitzondering hierop geldt voor excursies die niet vervangbaar zijn. Daarvan is slechts sprake in exceptionele gevallen, die onder verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur in overleg met de medezeggenschap zijn bepaald.

Uw instelling komt ook voor in de inventarisatie van het ISO met een of enkele klachten over extra kosten bij een of meerdere opleidingen. In de bijlage ziet u hiervan een overzicht, waarin ook is aangegeven tot welke categorie (1,2, of 3) deze klacht volgens het oordeel van de inspectie behoort. Ook indien wij niet de indruk hebben dat het gaat om een terechte klacht (aangegeven met een '-') hebben wij toch de klacht in het overzicht laten staan, omdat hieruit mogelijk blijkt dat het voor studenten soms niet helder is wat wel en wat niet tot extra kosten gerekend kan worden.

Graag verneem ik van u op welke wijze uw instelling de in het overzicht vermelde klachten in behandeling neemt en voor de studenten van de betreffende opleidingen onduidelijkheden wegneemt over wanneer een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Ik hoop uw reactie voor 20 juni tegemoet te zien. Voor eventuele vragen kunt u contact met mij opnemen via het emailadres i@owinsp.nl.

Met vriendelijke groet,

drs. I
 Inspecteur van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs
 Postbus 2730 / 3500 GS Utrecht
 Park Voorn 4 / 3544 AC Utrecht
 T: 088 -
 E: i@owinsp.nl
 W: www.onderwijsinspectie.nl

Opleiding	Bij welk vak heb je een extra bijdrage moeten betalen?	Waar werden kosten voor gerekend?	Hoe hoog waren deze kosten?	Is er een gratis alternatief aangeboden?	Oordeel klacht 1, 2 of 3
Facility Management	Het hele opleidings programma	Kosten voor praktijk weken in school voor gebruik materialen, kleding aanschaffen voor praktijk weken, 3 studiereizen elk jaar 1, kosten voor het regelen van een stage in het buitenland (stages liggen soms ver onder het niveau), introductie kamp management game	Rond de €1500	Nee	1 (regelen stage), 2 (studie-reis), 3 (introductie-kamp)
international leisure management	operational management	kosten voor kleding en het gebruik van materialen	27 euro	Nee	-
international real estate and facility management	Operations management		kleding 90 euro, materiaal 175 euro	Nee	-

bijlage bij nr. 10

Inspectie van het Onderwijs
t.a.v. dhr. drs.
Postbus 2730
3500 GS UTRECHT

21 JUNI 2017
5043657
2111

Datum: 20 juni 2017

Betreft: reactie op email OW inspectie t.a.v. eigen bijdrage studenten d.d. 7 juni 2017

Nummer: CvB/1081/HvO/la

Geachte

In reactie op uw e-mail van d.d. 7 juni jl. hebben wij binnen onze organisatie opnieuw het belang van heldere, eenduidige en herhaaldelijke communicatie over de verschillende eigen bijdragen die aan studenten gevraagd worden voor aanvullende activiteiten onder de aandacht gebracht.

Studenten krijgen in alle fasen van hun studie, zowel in de oriëntatiefase als tijdens hun studie, meerdere malen en op verschillende manieren informatie over programmaonderdelen of activiteiten waar mogelijk een eigen bijdrage gevraagd wordt en wat het kosteloze alternatief voor dit onderdeel is. We zullen opnieuw kritisch kijken naar de formulering en frequentie van deze informatie en deze waar nodig aanpassen. Op de door u aangedragen klachten van studenten willen wij het volgende aangeven :

Betreffende de opleiding Facility Management:

De opleiding biedt een kledingset aan à € 90,- voor gebruik in het restaurant / keuken. De student is echter niet verplicht deze via de opleiding af te nemen en kan deze ook zelf elders aanschaffen. We zien de kleding als studiemateriaal, gelijk aan boeken welke de student helpen tijdens zijn opleiding.

De student kan voor het regelen van een stageadres gebruik maken van het stagebureau van de academie. Dit is op vrijwillige basis: de student kan ook zelf een stage adres aandragen, mits wordt voldaan aan de (kwalitatieve) voorwaarden van de opleiding. Als de student zijn eigen stage regelt zijn hier geen kosten mee gemoeid. Daarmee vallen de kosten ons inziens in cat. 2.

De kosten voor het praktijkonderwijs bedragen € 175,- en gelden enkel voor het eerste studiejaar.

Van deze kosten worden verschillende extra's aan de student geboden zoals een BHV cursus en diploma en een wereldwijd erkend Microsoft Office certificaat. NHTV erkent dat

hiervoor nog geen kosteloos alternatief geboden wordt aan de student. Inhoud en hoogte van het bedrag worden vanaf dit collegejaar wel afgestemd met de MR (academie deelraad). Echter: over alle kosten van de opleiding, verplicht, geadviseerd, vrijwillig wordt uitvoerig gecommuniceerd met de student. Zowel in de oriëntatiefase (website, brochures, open dagen, voorlichtingsbijeenkomsten) als tijdens de aanmeldfase (brochures, e-mails, website, kennismakingsdagen) als tijdens de opleiding zelf. NHTV is van mening dat de aangeboden extra's en de daarbij behorende kosten redelijk zijn en een duidelijke meerwaarde bieden voor de student en zijn studie.

Deelname en bijbehorende kosten voor een introductiekamp zijn te allen tijde vrijwillig (cat.3).

Betreffende de opleiding Leisure Management:

Naar ons oordeel is het gebruik maken van een game niet principieel anders dan het voorschrijven van een boek of reader van een studieonderdeel. Ons beleid op dat punt zullen we dan ook niet aanpassen.

Naar wij aannemen bent u zo voldoende geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Mr.
Voorzitter College van Bestuur

Van: HO-Algemeen
Verzonden: woensdag 7 juni 2017 12:05
Aan: @hva.nl; !@uva.nl
Onderwerp: Klachten eigen bijdrage studenten
Bijlagen: brief minister over eigen bijdrage studenten april 2015.pdf; HS van Amsterdam.xlsx

Geacht College,

Eind maart ontving het ministerie van OCW een inventarisatie van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) met betrekking tot klachten van studenten over verplichte bijdragen naast het collegegeld van een aantal instellingen. Onze minister heeft de inspectie verzocht bij de instellingen na te gaan of zij oneigenlijke of onrechtmatige kosten in rekening brengen bij de student, en zo nodig handhavend op te treden.

In haar brief van 28 april 2015 (referentie 6456930) maakte de minister ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten onderscheid in drie categorieën. Voor een nadere omschrijving van de drie categorieën, voorbeelden daarvan en mogelijke uitzonderingen daarop, verwijs ik naar de bijgevoegde brief van de minister.

Uit de inventarisatie van het ISO blijkt dat de meeste klachten van studenten over extra kosten betrekking hebben op gemaakte kosten voor studiereizen en excursies. In de genoemde brief geeft de minister aan dat kosten voor studiereizen en excursies behoren tot categorie 2: kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen die uitsluitend op basis van vrijwilligheid mogen worden doorberekend aan studenten. De student moet kunnen kiezen voor een kosteloos alternatief. Een uitzondering hierop geldt voor excursies die niet vervangbaar zijn. Daarvan is slechts sprake in exceptionele gevallen, die onder verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur in overleg met de medezeggenschap zijn bepaald.

Uw instelling komt ook voor in de inventarisatie van het ISO met een of enkele klachten over extra kosten bij een of meerdere opleidingen. In de bijlage ziet u hiervan een overzicht, waarin ook is aangegeven tot welke categorie (1,2, of 3) deze klacht volgens het oordeel van de inspectie behoort. Ook indien wij niet de indruk hebben dat het gaat om een terechte klacht (aangegeven met een '-') hebben wij toch de klacht in het overzicht laten staan, omdat hieruit mogelijk blijkt dat het voor studenten soms niet helder is wat wel en wat niet tot extra kosten gerekend kan worden.

Graag verneem ik van u op welke wijze uw instelling de in het overzicht vermelde klachten in behandeling neemt en voor de studenten van de betreffende opleidingen onduidelijkheden wegneemt over wanneer een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Ik hoop uw reactie voor 20 juni tegemoet te zien. Voor eventuele vragen kunt u contact met mij opnemen via het emailadres @owinsp.nl.

Met vriendelijke groet,

drs. I
Inspecteur van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730 / 3500 GS Utrecht
Park Voorn 4 / 3544 AC Utrecht
T: 088 -
E: @owinsp.nl
W: www.onderwijsinspectie.nl

Opleiding	Bij welk vak heb je een extra bijdrage moeten betalen?	Waar werden kosten voor gerekend?	Hoe hoog waren deze kosten?	Is er een gratis alternatief aangeboden?	Dordel klacht 1, 2 of 3
ALO	voeding	cursus	75 euro		1
Lerarenopleiding biologie	Aquatische Ecologie	Excursie(komt er nog een in juni)	150 euro voor de eerste excursie.		2

Retour afzender
Postbus 1025, 1000 BA AMSTERDAM

Bezoekadres:
Wibautstraat 3b
1091 GH AMSTERDAM
Telefoon 020
www.hva.nl

Inspectie van het Onderwijs,
t.a.v.
Postbus 2730
3500 GS Utrecht

Datum
20 juni 2017

Ons kenmerk
hc17u0107

Onderwerp
Klachten eigen bijdrage studenten

E-mail

i@hva.nl

Telefoonnummer
020

Geachte

I,

In reactie op onderstaande email kan ik u als volgt berichten. Allereerst wijs ik er graag op dat de interne kaderstelling helder is. In het Studentenstatuut is het volgende opgenomen:

1. De inschrijving voor een door de rijksoverheid bekostigde opleiding wordt niet afhankelijk gesteld van een andere geldelijke bijdrage dan de betaling van collegegeld of examengeld.
2. Indien aan een onderdeel van een opleiding (extra) kosten zijn verbonden, moet de student een alternatief worden geboden, tenzij dit – gelet op de specifieke aard of inrichting van de opleiding – niet mogelijk is. De (extra) kosten die worden gevraagd moeten qua hoogte redelijk zijn.
3. Indien activiteiten en voorzieningen geen deel uitmaken van een opleiding, vindt deelname daaraan respectievelijk gebruikmaking daarvan plaats op vrijwillige basis. De kosten voor deelname mogen in rekening gebracht worden bij de student.

De klachten uit uw inventarisatie zijn aan de betrokken opleidingen voorgelegd.

Ten aanzien van de klacht met betrekking tot ALO heeft de opleidingsmanager contact met u gezocht ten behoeve van een nadere duiding. Er wordt niet herkend dat er in strijd met deze kaderstelling zou zijn gehandeld. U kon echter geen andere informatie verstrekken. Het vermoeden is dat het een klacht betreft over het onderdeel beroepspraktijk, persoonlijke profilering. Studenten moeten daarbij een aantal studiepunten halen in projectweken. Daarvoor is een aanbod van betaalde en gratis activiteiten ingericht, conform de regels uit wet en Studentenstatuut. Daarbij was een student niet tevreden over hetgeen hij/ zij gevolgd heeft (en betaald aan een externe partij). Deze klacht heeft daarmee geen betrekking op de toepassing van deze kaderstelling.

De klacht inzake de lerarenopleiding Biologie blijkt wel terecht te zijn.

De excursie is onderdeel van het onderwijsprogramma, abusievelijk is daarin opgenomen dat de deelname aan de excursie verplicht is en dat hieraan kosten verbonden zijn. De opleiding heeft hier geen klachten of bezwaren over ontvangen.

De opleiding heeft direct verbetermaatregelen doorgevoerd en zal studenten in staat stellen om het betreffende vak met een vervangende opdracht af te ronden. Uiteraard zijn daar geen kosten aan verbonden.

Ik vertrouw erop u hiermede voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
het College van Bestuur,

prof.
voorzitter

Van: HO-Algemeen
Verzonden: woensdag 7 juni 2017 11:56
Aan: i@avans.nl
Onderwerp: Klachten eigen bijdrage studenten
Bijlagen: brief minister over eigen bijdrage studenten april 2015.pdf; Avans.xlsx

Geacht College,

Eind maart ontving het ministerie van OCW een inventarisatie van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) met betrekking tot klachten van studenten over verplichte bijdragen naast het collegegeld van een aantal instellingen. Onze minister heeft de inspectie verzocht bij de instellingen na te gaan of zij oneigenlijke of onrechtmatige kosten in rekening brengen bij de student, en zo nodig handhavend op te treden.

In haar brief van 28 april 2015 (referentie 6456930) maakte de minister ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten onderscheid in drie categorieën. Voor een nadere omschrijving van de drie categorieën, voorbeelden daarvan en mogelijke uitzonderingen daarop, verwijs ik naar de bijgevoegde brief van de minister.

Uit de inventarisatie van het ISO blijkt dat de meeste klachten van studenten over extra kosten betrekking hebben op gemaakte kosten voor studiereizen en excursies. In de genoemde brief geeft de minister aan dat kosten voor studiereizen en excursies behoren tot categorie 2: kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen die uitsluitend op basis van vrijwilligheid mogen worden doorberekend aan studenten. De student moet kunnen kiezen voor een kosteloos alternatief. Een uitzondering hierop geldt voor excursies die niet vervangbaar zijn. Daarvan is slechts sprake in exceptionele gevallen, die onder verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur in overleg met de medezeggenschap zijn bepaald.

Uw instelling komt ook voor in de inventarisatie van het ISO met een of enkele klachten over extra kosten bij een of meerdere opleidingen. In de bijlage ziet u hiervan een overzicht, waarin ook is aangegeven tot welke categorie (1,2, of 3) deze klacht volgens het oordeel van de inspectie behoort. Ook indien wij niet de indruk hebben dat het gaat om een terechte klacht (aangegeven met een '-') hebben wij toch de klacht in het overzicht laten staan, omdat hieruit mogelijk blijkt dat het voor studenten soms niet helder is wat wel en wat niet tot extra kosten gerekend kan worden.

Graag verneem ik van u op welke wijze uw instelling de in het overzicht vermelde klachten in behandeling neemt en voor de studenten van de betreffende opleidingen onduidelijkheden wegneemt over wanneer een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Ik hoop uw reactie voor 20 juni tegemoet te zien. Voor eventuele vragen kunt u contact met mij opnemen via het emailadres i@owinsp.nl.

Met vriendelijke groet,

drs.

Inspecteur van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs
 Postbus 2730 / 3500 GS Utrecht
 Park Voorn 4 / 3544 AC Utrecht
 T: 088 -
 E: i@owinsp.nl
 W: www.onderwijsinspectie.nl

Opleiding	Bij welk vak heb je een extra bijdrage moeten betalen?	Waar werden kosten voor gerekend?	Hoe hoog waren deze kosten?	Is er een gratis alternatief aangeboden?	Oordeel klacht 1. 2 of 3
Biologie en medisch laboratorium onderzoek Bouwkunde	Wiskunde Academieproject	Online oefenprogramma Deelnamen aan de ecoweek in Tilburg, indien je niet helpt met opbouwen en afbreken van de workshops op de zaterdag voor en na de ecoweek. De reiskosten die we maken komen al boven de kosten voor deelnemen uit en deze worden ook niet vergoed door school. Daarnaast hebben we voor een opleiding in Den Bosch gekozen en dienen we nu dus extra te betalen in het weekend om naar Tilburg te gaan.	30 euro 50	Nee	-
Commerciële Economie	Handelsmissie	Een verplicht programma gedurende de reis. Daarnaast moeten de studenten zelf nog vervoer en verblijf betalen	€65 voor het programma. Kosten voor vervoer en verblijf variëren per student. In mijn geval was dit nog eens €240		2
Commerciële Economie	Marketing Management, Productmanagement	Bedrijfsbezoeken en simulatiegame	120,5	Nee	2
Integrale veiligheid	Alle opleidingen	Printkosten	Over 3 jaar verspreid circa 400 euro.		-
Werktuigbouwkunde	Wiskunde	Een digitaal wiskunde programma genaamd Aleks	40 euro	Nee	-

Inspectie van het onderwijs
drs.
Postbus 2730
3500 GS UTRECHT

oms kenmerk	17.0003465	contactpersoon	
datum	8 juni 2017	telefoon	(088)
onderwerp	Klachten eigen bijdrage studenten	e-mail	avans.nl

Geachte

Naar aanleiding van uw email d.d. 7 juni 2017 bericht ik u gaarne over de stappen die het College van bestuur van Avans Hogeschool heeft gezet met betrekking tot onterecht aan studenten in rekening gebrachte studiekosten.

Naar aanleiding van berichten in de pers over onterecht in rekening gebrachte studiekosten in het najaar van 2016 en een concreet ingediende klacht van een student heeft het College het initiatief genomen om een juridische toetsing te laten plaatsvinden op de ingediende klacht. Dit was vervolgens aanleiding om een brede inventarisatie uit te voeren van alle aanvullende studiekosten bij de academies van de hogeschool. Het resultaat van deze inventarisatie was een totaaloverzicht van de extra studiekosten bij alle opleidingen. Al deze kosten zijn juridisch getoetst op rechtmatigheid. Hierbij is gebruik gemaakt van de categorieën en criteria zoals opgenomen in de brief van de minister van 28 april 2015.

Het College heeft op basis van deze toetsing geconstateerd dat in een aantal gevallen er inderdaad sprake was van onterecht kosten voor de student en heeft voor deze gevallen een terugbetalingsregeling getroffen.

Op basis van de door u aangeleverde informatie waarbij de klachten geanonimiseerd zijn, kunnen wij niet beoordelen of de genoemde klachten van individuele studenten afgehandeld zijn. Wel kan ik u mededelen dat waar sprake was van verplichte excursies of studiereizen en geen gratis alternatief werd aangeboden, onze conclusie was dat er in deze gevallen sprake was van onterechte studiekosten. Deze vallen binnen de getroffen terugbetalingsregeling.

Onze conclusie is dan ook dat Avans Hogeschool nu geen aanvullende stappen zal zetten naar aanleiding van de door u gemelde klachten.

ons kenmerk 17.0003465
datum 8 juni 2017
pagina 2 van 2

avans
hogeschool

Overigens is het gevolg van de door het College getroffen maatregelen dat de alertheid binnen de academies en opleidingen van Avans Hogeschool op dit punt is aangescherpt en dat nieuwe voornemens op dit gebied vooraf ter toetsing worden voorgelegd.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan horen wij dat graag.

Met vriendelijke groet,

Secretaris College van Bestuur

Van: HO-Algemeen
Verzonden: woensdag 7 juni 2017 12:01
Aan: @CHE.NL)
Onderwerp: Klachten eigen bijdrage studenten
Bijlagen: brief minister over eigen bijdrage studenten april 2015.pdf; CHE.xlsx

Geacht College,

Eind maart ontving het ministerie van OCW een inventarisatie van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) met betrekking tot klachten van studenten over verplichte bijdragen naast het collegegeld van een aantal instellingen. Onze minister heeft de inspectie verzocht bij de instellingen na te gaan of zij oneigenlijke of onrechtmatige kosten in rekening brengen bij de student, en zo nodig handhavend op te treden.

In haar brief van 28 april 2015 (referentie 6456930) maakte de minister ten aanzien van de eigen bijdrage van studenten onderscheid in drie categorieën. Voor een nadere omschrijving van de drie categorieën, voorbeelden daarvan en mogelijke uitzonderingen daarop, verwijs ik naar de bijgevoegde brief van de minister.

Uit de inventarisatie van het ISO blijkt dat de meeste klachten van studenten over extra kosten betrekking hebben op gemaakte kosten voor studiereizen en excursies. In de genoemde brief geeft de minister aan dat kosten voor studiereizen en excursies behoren tot categorie 2: kosten verbonden aan onderwijsbenodigdheden en bepaalde onderwijsvoorzieningen die uitsluitend op basis van vrijwilligheid mogen worden doorberekend aan studenten. De student moet kunnen kiezen voor een kosteloos alternatief. Een uitzondering hierop geldt voor excursies die niet vervangbaar zijn. Daarvan is slechts sprake in exceptionele gevallen, die onder verantwoordelijkheid van het instellingsbestuur in overleg met de medezeggenschap zijn bepaald.

Uw instelling komt ook voor in de inventarisatie van het ISO met een of enkele klachten over extra kosten bij een of meerdere opleidingen. In de bijlage ziet u hiervan een overzicht, waarin ook is aangegeven tot welke categorie (1,2, of 3) deze klacht volgens het oordeel van de inspectie behoort. Ook indien wij niet de indruk hebben dat het gaat om een terechte klacht (aangegeven met een '-') hebben wij toch de klacht in het overzicht laten staan, omdat hieruit mogelijk blijkt dat het voor studenten soms niet helder is wat wel en wat niet tot extra kosten gerekend kan worden.

Graag verneem ik van u op welke wijze uw instelling de in het overzicht vermelde klachten in behandeling neemt en voor de studenten van de betreffende opleidingen onduidelijkheden wegneemt over wanneer een eigen bijdrage mag worden gevraagd. Ik hoop uw reactie voor 20 juni tegemoet te zien. Voor eventuele vragen kunt u contact met mij opnemen via het emailadres @owinsp.nl.

Met vriendelijke groet,

drs.
 Inspecteur van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs
 Postbus 2730 / 3500 GS Utrecht
 Park Voorn 4 / 3544 AC Utrecht
 T: 088 -
 E: @owinsp.nl
 W: www.onderwijsinspectie.nl

Opleiding	Bij welk vak heb je een extra bijdrage moeten betalen?	Waar werden kosten voor gerekend?	Hoe hoog waren deze kosten?	Is er een gratis alternatief aangeboden?	Oordeel klacht 1, 2 of 3
Godsdienst Pastoraal Werk	Jaarlijkse bijdrage	Bovenop collegegeld wordt nog een extra bedrag gerekend voor 'studiematerialen' als excursie, training, abonnementen. Verplicht retrace weekend	Varierend tussen 150 en 25 euro	Nee	2 (excursie)
Godsdienst Pastoraal Werk	Minor Voorganger	Een kampweek en studiemateriaal denk ik?	30	Nee	2 (excursie)
SPH	In het algemeen, voor alle vakken denk ik. Onder andere ook voor een trainingsweek.	Excursie naar het buitenland	100 euro	Nee	2 (excursie)
Lerarenopleiding basisonderwijs	Internationalisering		Tussen de 275 en 600 euro	Nee	2 (excursie)

POSTADRES
Postbus 80
6710 BB Ede

BEZOEKADRES
Oude Kerkweg 100
6717 JS Ede

T 0318-696300
F 0318-696396
E info@che.nl

IBAN NL24INGB0003326397
Kvk 41052188
WWW.CHE.NL

17.

College van Bestuur

Inspectie van het Onderwijs
Drs.
Postbus 2730
3500 GS UTRECHT

Per e-mail: i@owinsp.nl

Ons kenmerk
17.033

Uw kenmerk
Uw mail van 7 juni 2017
Contactpersoon
Mr.

Datum
Ede, 19 juni 2017

Betreft Eigen bijdrage studenten

Geachte heer/mevrouw ,

De CHE volgt de ontwikkeling van het beleid m.b.t. de eigen bijdragen van studenten in het hoger onderwijs nauwkeurig. De wijzigingen in het beleid worden gevolgd en doorgevoerd. Er wordt nauwkeurig gespecificeerd waar bijkomende kosten voor worden gerekend en ook is er beleid m.b.t. alternatieve excursies, vervangende opdrachten en financiële ondersteuning. Bovendien heeft de medezeggenschapsraad en hebben de deelraden instemmingsrecht op de begroting.

Het is jammer dat er toch klachten binnen zijn gekomen bij de inspectie. Wij vermoeden dat de communicatie binnen de opleidingen nog niet altijd voldoende helder is, dat studenten de aangereikte informatie niet altijd voldoende bestuderen, of dat de klacht inmiddels is afgehandeld.

In voorbereiding op het komende studiejaar is hier veel aandacht voor. Door de afdeling Financiën en de hogeschooljurist worden gesprekken gevoerd met de opleidingen die bijkomende kosten willen rekenen. De gevraagde bijkomende kosten wordt besproken aan de hand van het beleid van OCW. De brief van de minister van 28 april 2015 biedt daar mooie handvatten voor. Daarnaast zal er dit jaar extra aandacht zijn voor de manier waarop hierover met studenten wordt gecommuniceerd. De wijze waarop binnen de CHE met dit punt wordt omgegaan, wordt nauwlettend gevolgd door de studenten uit de Hogeschoolraad en het College van Bestuur ziet deze studenten dan ook als klankbord en een belangrijke bron van informatie m.b.t. het studentenperspectief.

Wanneer er klachten binnenkomen wordt er gezorgd voor een juiste behandeling van de klacht. In sommige gevallen leidt dat ertoe dat studenten hun geld terug krijgen, soms is de achtergrond van de klacht vooral de vraag over het beleid. Het klachtenloket houdt de afhandeling van klachten in de gaten. De eenduidige faciliteit, het klachtenloket, staat onder leiding van het Hoofd van het Bureau Studentzaken.

Studenten kunnen daarnaast met vragen ook terecht bij het management van hun opleiding of bij de medezeggenschapsraad. Studenten maken ook gebruik van die mogelijkheden.

We hebben navraag gedaan naar de klachten die de inspectie in de excelsheet heeft opgenomen. Omdat er geen namen van studenten zijn opgenomen, is het lastig te zeggen of deze klachten al dan niet in behandeling zijn (geweest). De betrokken opleidingen hebben bevestigd dat zij klachten van studenten hieromtrent altijd in behandeling nemen en dat er in het afgelopen jaar enkele klachten van studenten zijn geweest. Deze hebben geleid tot het geven van informatie,

terugbetaling van de desbetreffende kosten ofwel het deelnemen van de student aan een alternatief programma.

Wij zullen erop toezien dat de opleidingen het beleid hieromtrent kennen en uitvoeren. Dat betekent dat wij er het komende jaar op zullen letten dat er voldoende helder wordt gecommuniceerd over de bijkomende kosten en de mogelijkheden die de studenten hebben.

Hoewel wij oog hebben voor de wens van de studenten de bijkomende kosten voor de opleiding laag te houden, beseffen we ook dat studenten op zoek zijn naar kwalitatief hoogwaardig onderwijs. De CHE wil goed en uitdagend onderwijs aanbieden, waarbij de student al vroeg in contact komt met het werkveld en buiten de poorten van onze hogeschool indrukken en ervaringen opdoet. Daar hoort bij dat studenten in het veld gaan kijken, buitenland-reizen maken, etc. en worden er bij alle opleidingen al dan niet verplichte excursies, werkbezoeken, midweken en studiereizen georganiseerd. Wij sluiten ons aan bij wat het ISO ook verwoordde in het Zwartboek¹:

"Zo zijn er onderwijsactiviteiten die weliswaar financieel extra belastend zijn voor de deelnemende student maar die tevens voor een kwalitatieve verbetering zorgen van het onderwijsprogramma, die niet door een 'kosteloos' alternatief kan worden vervangen. Wanneer instellingen niet langer extra kosten in rekening mogen brengen kan dit tot negatieve gevolgen voor de student en voor de kwaliteit van de opleiding leiden."

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Drs.
Lid College van Bestuur

¹ <http://www.iso.nl/website/wp-content/uploads/2014/03/Zwartboek-extra-kosten-naast-collegegeld.pdf>, p. 1.